

Generationskifte

A/s Revisionskontoret Lemvig-Thyborøn
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

Andrupsgade 4^{II} . 7620 Lemvig . Telefon 96 900 300 . Telefax 97 81 06 81 . E-mail:revlt@revlt.dk
Havnegade 62 . 7680 Thyborøn . Telefon 96 900 300 . Telefax 97 83 23 03

FORORD

Mange virksomhedsejere skal på et tidspunkt tage stilling til generationsskifte af virksomheden. Måske ønsker ejeren, at virksomheden skal fortsætte i familiens eje eller eventuelt sælges til medarbejdere eller fremmede. Under alle omstændigheder ønsker de fleste ejere ikke at overlade generationsskiftespørgsmålet til deres arvinger, men vil gerne selv sikre virksomhedens videre eksistens og måske indtage en mere rådgivende rolle i virksomheden som senior.

Derfor gælder det om at planlægge generationsskiftet i god tid.

Og der er mange forhold, der skal overvejes:

- Hvordan er virksomhedens fremtidsudsigter?
- Hvem skal overtage virksomheden?
- Hvornår skal det ske?
- Hvad er virksomhedens markedsværdi?

Generationsskifte er en stor beslutning, der kræver en lang række overvejelser på både det personlige og det forretningsmæssige plan.

Juridiske problemstillinger i form af selskabsretlige, arveretlige og civilretlige regler spiller også en væsentlig rolle.

Og sidst, men ikke mindst, er der de skattemæssige problemstillinger.

I denne publikation beskriver vi nogle af de mere generelle overvejelser i forbindelse med et generationsskifte. Vi beskriver også, hvordan et generationsskifte kan gennemføres, hvis der er tale om en virksomhed, der drives i personligt regi eller i selskabsform, herunder muligheden for eventuelle omstruktureringer til løsning af generationsskiftet. Et generationsskifte betyder samtidig ofte en faldende indtjening for ejeren, som bør overveje yderligere pensionsordninger, og dette emne har vi derfor også beskrevet.

Et generationsskifte kan ikke gennemføres ved blot at læse i en publikation. Vi anbefaler derfor, at alle generationsskifter planlægges i god tid og i tæt samarbejde med virksomhedens rådgivere.

Redaktionen er afsluttet den 1. juni 2007.

A/s Revisionskontoret Lemvig-Thyborøn
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

INDHOLD

HVAD ER ET GENERATIONSSKIFTE?	3
MÅLET MED GENERATIONSSKIFTE	4
PLANLÆGNING	5
Hvornår skal generationsskiftet ske?	5
Skal virksomheden tilpasses?	5
Hvem skal overtage virksomheden?	6
Hvad er virksomheden værd?	6
Hvordan finansieres generationsskiftet?	6
Hvordan ser fremtiden ud?	7
Kan generationsskiftet optimeres med hensyn til skatter mv.?	7
GENERATIONSSKIFTE AF PERSONLIGT DREVNE VIRKSOMHEDER	10
Generelt om beskatning ved salg	10
Særligt om interessentskaber	10
Succession	10
Eksempel	10
Konklusion	13
VIRKSOMHEDSOMDANNELSE SOM LED I GENERATIONSSKIFTE	15
Selskabsretlige konsekvenser og betingelser	15
Skattepligtig omdannelse	15
Skattefri omdannelse	16
Eksempel	16
Konklusion	18
GENERATIONSSKIFTE AF SELSKABER	20
Generelt om beskatning ved afståelse af aktier	20
Succession	20
Eksempel	21
Konklusion	22
OMSTRUKTURERING SOM LED I GENERATIONSSKIFTE	24
Skattefri aktieombytning	24
Skattefri tilførsel af aktiver	25
Skattefri spaltning	26
Eksempel	27
Forlods udbytteret	28
Konklusion	28
PENSIONSORDNINGER SOM LED I GENERATIONSSKIFTE ...	30
Formålet med pensionsordninger	30
Ratepension	30
Ophørspension	31
Eksempel	31
Konklusion	32

HVAD ER ET GENERATIONSSKIFTE?

Ved et generationsskifte sker der et ejerskifte af en virksomhed. Virksomhedens nye ejer kan være et familiemedlem til den tidligere ejer (typisk et barn), en nær medarbejder i virksomheden eller en helt tredje person.

Denne publikation beskriver generationsskifte af ejerledede erhvervsvirksomheder. Publikationen omhandler ikke overdragelse af børsnoterede virksomheder og heller ikke overførsel af andre personlige aktiver.

De samlede overvejelser i forbindelse med et generationsskifte bør altid indeholde de skattemæssige konsekvenser, da de normalt har stor indflydelse på de rent økonomiske betingelser.

Overdragelse af en virksomhed beskattes som salg, uanset om virksomheden overdrages ved gave eller mod betaling af et vederlag. Ved overdragelse til familiemedlemmer og nære medarbejdere kan man dog i nogle tilfælde udskyde beskatningen ved at anvende de såkaldte successionsbestemmelser. Betingelserne og konsekvenserne af successionsbestemmelserne omtales også i denne publikation.

MÅLET MED GENERATIONSSKIFTE

Forud for den egentlige planlægning er det vigtigt at få defineret målet med generationsskiftet.

Er målet at tilgodese et eller flere børn? Eller måske nogle nære medarbejdere? Eller er målet at få så høj en pris som muligt for virksomheden?

Penge er ikke nødvendigvis det vigtigste element i et generationsskifte. Virksomhedens fortsatte eksistens, dens fremtidige ejerskab og ledelse samt familiemæssige forhold er ofte mindst lige så vigtige elementer. Under alle omstændigheder bør overvejelserne altid tage udgangspunkt i virksomheden selv, da virksomhedens indtjeningsmuligheder er afgørende for både den hidtidige ejers og den nye ejers økonomi.

Ikke alle virksomheder er egnede til generationsskifte. Det er eksempelvis tilfældet, hvis virksomhedens økonomiske grundlag hænger uløseligt sammen med den oprindelige ejer, eller hvis virksomhedens produktsortiment ikke kan videreudvikles til at møde fremtidens krav. I nogle tilfælde kan det altså være mere hensigtsmæssigt at afvikle virksomheden efter salg af eventuelle overskudsgivende dele.

Den hidtidige ejer har normalt en række personlige motiver til at gennemføre et generationsskifte.

Et generationsskifte af en familieejet virksomhed til næste generation forudsætter, at et eller flere af børnene både kan og vil overtage virksomheden, men det kræver også, at den ældre generation er i stand til at acceptere den yngre generations overtagelse af virksomhedens ledelse. For at overvinde de mentale barrierer, der eventuelt er forbundet med overdragelsen, kan det være en løsning at ansætte en ekstern ledelse i en overgangsperiode.

Hvis den oprindelige ejer har flere børn, skal der tages stilling til fordelingen af arven mellem børnene. Der skal også tages stilling til, om det barn eller de børn, der overtager virksomheden, skal betale fuld pris, eller om der skal ydes en gave i forbindelse med virksomhedsoverdragelsen. Der skal desuden tages stilling til, hvornår betalingen for virksomheden skal ske.

Disse spørgsmål bør drøftes grundigt i familiekredsen, således at der er fuld enighed om beslutningerne.

Hvis virksomheden ikke skal videreføres af egne arvinger, kan den hidtidige ejer overveje at sælge virksomheden til en eller flere medarbejdere. Også i dette tilfælde skal der tages stilling til værdisættelse af virksomheden og finansiering af købesummen.

PLANLÆGNING

Den ideelle løsning kan være svær eller næsten umulig at finde, men ved omhyggelig planlægning i god tid kan man opnå et fornuftigt resultat, der tilgodeser alle parter interesser. Planlægning i god tid er i de fleste tilfælde nøglen til det optimale generationsskifte.

For at undgå dispositioner, der efterfølgende viser sig at være u hensigtsmæssige eller måske endda ødelæggende for virksomhedens eller familiens fremtid, er det nødvendigt at inddrage både de kortsigtede og de langsigtede konsekvenser af generationsskiftet.

Følgende spørgsmål indgår i planlægningen af et generationsskifte:

1. Hvornår skal generationsskiftet ske?
2. Skal virksomheden tilpasses?
3. Hvem skal overtage virksomheden?
4. Hvad er virksomheden værd?
5. Hvordan finansieres generationsskiftet?
6. Hvordan ser fremtiden ud?
7. Kan generationsskiftet optimeres med hensyn til skatter mv.?

Spørgsmålene behandles nedenfor.

Hvornår skal generationsskiftet ske?

Generationskifte ved arv

Der vil ske generationsskifte af virksomheden, også selv om det ikke er planlagt. Før eller siden vil virksomhedens ejer afgå ved døden, og virksomheden vil overgå til næste generation. Boet eller et eventuelt testamente vil bestemme, hvem der skal overtage virksomheden.

Generationskifte i levende live

Ved at forberede og gennemføre generationsskiftet i levende live kan virksomhedens ejer få indflydelse på, hvem der skal videreføre virksomheden, samt på de økonomiske betingelser for generationsskiftet.

Det kan ofte være en god idé at overdrage virksomheden ad flere omgange ved et såkaldt glidende generationsskifte.

Skal virksomheden tilpasses?

En tilpasning af virksomheden kan være nødvendig forud for et generationsskifte.

Ledelse og organisation

En af de vigtigste faktorer for et vellykket generationsskifte er den nye ejers lederevner. Ved overdragelse til et familiemedlem er den hidtidige ejer måske ikke helt upartisk ved denne bedømmelse. Det bør derfor overvejes, om den nye ejers lederevner først skal udvikles hos en anden virksomhed for at give den nye ejer den bedst mulige ballast med på vejen.

Omvendt afhænger generationsskiftets succes i lige så høj grad af den hidtidige ejers evne og vilje til at acceptere ledelsesskiftet. Det kræver et åbent og ærligt samarbejde mellem den gamle ledelse og den nye ledelse, og i en overgangsfase kan det være nødvendigt at fastlægge en helt præcis fordeling af opgaver og ansvar i virksomheden.

Under alle omstændigheder bør ledelsesskiftet forberedes i god tid.

Juridisk struktur

Virksomhedens juridiske struktur påvirker generationsskiftet, og det er ofte mere kompliceret at gennemføre et generationsskifte af en personligt ejet virksomhed end af et selskab.

Det kan derfor være en fordel at omdanne en personligt ejet virksomhed til et selskab forud for generationsskiftet, således at der sker overdragelse af aktier i et selskab frem for aktiver og passiver i en personligt ejet virksomhed.

Selv om virksomheden allerede drives i selskabsform, kan der alligevel blive tale om nogle hensigtsmæssige ændringer i selskabet eller koncernen forud for generationsskiftet. Eksempelvis kan nævnes:

- Slankning af selskabet, eksempelvis ved salg af aktiviteter, kapitalnedsættelse eller udlodning af udbytte mv.
- Udskillelse af hele eller dele af selskabet til separate selskaber.
- Etablering af et holdingselskab ved aktieombytning eller ved tilførsel af aktiver.

- Sammenlægning (fusion) af et eller flere selskaber i koncernen.

Forretningsgrundlaget

I mindre og mellemstore virksomheder er det ofte ejeren selv, der er den vigtigste ressource, både som drivkraft for virksomhedens ledelse og som finansieringskilde.

Det er ejerens fornemmeste opgave at sikre virksomhedens eksistens og langsigtede vækst. Det sker bl.a. ved at fastsætte mål, strategier og forretningsplaner inden for rammerne af den vedtagne vision og mission.

Forretningsplanen bør indeholde en konkret beskrivelse af virksomhedens aktiviteter og rammerne for den fremtidige ledelse af virksomheden. Jo mere konkret strategien og forretningsplanen defineres, jo nemmere vil det være at skabe kontinuitet i ledelsen under og efter generationsskiftet.

Hvem skal overtage virksomheden?

I en del generationsskifter ønsker den hidtidige ejer at overdrage virksomheden til et familiemedlem, men i de tilfælde, hvor det ikke er muligt, er der følgende alternativer:

- Management Buy Out (MBO), hvor ledende nøglemedarbejdere overtager virksomheden.
- Ny daglig ledelse og ejer udefra.
- Finansiell eller strategisk køber udefra.
- Børsnotering.

Hvad er virksomheden værd?

Værdiansættelse af virksomheder er generelt kompliceret, fordi den "rigtige" pris ikke kan beregnes objektivt, men er den pris, som køber og sælger i fællesskab kan blive enige om.

Til brug for forhandlingerne kan man anvende forskellige teoretiske metoder, hvoraf den mest korrekte består i at omregne de forventede fremtidige nettobetaling fra virksomheden til nutidskroner.

Familiehandler

Ved familiehandler er der det specielle forhold, at parterne ikke nødvendigvis har modsatrettede interesser.

Skattemæssigt skal værdien af virksomheden sættes til handelsværdien. SKAT har udarbejdet vejledende retningslinier til brug for værdiansættelse af en række aktivtyper, f.eks. goodwill, aktier og fast ejendom. Disse retningslinier anvendes ofte til fastsættelse af handelsværdier i familiehandler.

Overdragelsestidspunktet

En afgørende faktor ved værdiansættelsen er forventningerne til den fremtidige værdistigning eller det fremtidige værdifald i virksomheden.

Ved familieoverdragelser er det som regel en fordel at overdrage virksomheden på det tidspunkt, hvor virksomhedens værdi er lavest. Herved reduceres skatter og afgifter mest muligt. Hvis virksomhedens værdi er høj på overdragelsestidspunktet, vil den nye ejer blive pålagt store økonomiske byrder ved videreførelsen. Herudover kan familien blive belastet med betydelige gaveafgifter og/eller boafgifter.

I praksis er det dog ofte andre hensyn, der vejer tungest, såsom den hidtidige ejers personlige forhold og virksomhedens tarv.

Hvordan finansieres generationsskiftet?

Den nye ejer vil normalt foretrække, at ledelsen og ejerskabet af virksomheden overdrages inden for en overskuelig årrække.

Hvis virksomheden overdrages til næste generation uden gaveelement, vil den yngre generation kun sjældent selv have midler nok til virksomhedskøbet, og der vil være brug for en finansiering af købesummen.

Finansieringen kan opnås enten ved låneoptagelse hos en ekstern långiver (f.eks. en bank) eller ved udstedelse af et gældsbevis til den hidtidige ejer.

Det kan dog være vanskeligt for den yngre generation at stille fornøden sikkerhed for banklån mv., og en kombination af familie- og fremmedfinansiering er derfor ofte løsningen.

Uanset finansieringsform vil den nye ejer blive belastet med betydelige rente- og afdragsbyrder, som måske skal finansieres af højt beskattede personlige indtægter.

Hvordan ser fremtiden ud?

Ud over spørgsmålet om virksomhedens fremtidige ledelse og ejerskab skal den hidtidige ejer tage hensyn til en række privatøkonomiske forhold:

- Hvad er kravet til det fremtidige rådighedsbeløb?
- Er der andre indkomstkilder end afkastet fra den solgte virksomhed?
- Hvad skal prisen for virksomheden fastsættes til – og hvornår skal betalingen falde?

Pension

Mange virksomhedsejere sparer ikke op til pensionen og sætter i stedet deres lid til afkastet fra virksomheden (herunder afkastet fra salgssummen efter salget). Det kan vise sig at være en u hensigtsmæssig disposition. For det første kan det betyde, at virksomheden bliver sværere at sælge på grund af overkapitalisering. For det andet kan pensionsopsparingen forsvinde i tilfælde af virksomhedens konkurs.

Virksomhedsejere bør derfor i god tid inden et generationsskifte påbegynde en privat opsparing enten i form af pensionsordninger eller en likvid formue i øvrigt.

Skatter og afgifter

For den hidtidige ejer har det stor økonomisk betydning, at han som udgangspunkt beskattes af avancen ved afståelsen af virksomheden.

Denne avancebeskatning kan dog undgås, hvis virksomheden overdrages med skattemæssig succession. Ved overdragelse med skattemæssig succession overtager den nye ejer den skatteforpligtelse, som ellers ville blive udløst ved overdragelsen.

Kan generationsskiftet optimeres med hensyn til skatter mv.?

De skatte- og afgiftsmæssige konsekvenser er vigtige parametre, når der skal vælges generationsskiftemodel.

Beskatningen afhænger af virksomhedstypen, de konkrete omstændigheder og generationsskiftemodellen, men det er ofte muligt at reducere skatter og afgifter ved en hensigtsmæssig planlægning af generationsskiftet.

Succession er et skattemæssigt begreb, som indebærer, at den hidtidige ejer undgår beskatning af avancen ved overdragelsen af virksomheden, mod at den nye ejer indtræder i den hidtidige ejers skattemæssige stilling med hensyn til anskaffelsessummer og skattemæssigt nedskrevne værdier. Med andre ord overtager den nye ejer den hidtidige ejers skatteforpligtelse. Som det også fremgår nedenfor, vil en overtagelse af skatteforpligtelsen normalt indgå som en del af finansieringen af virksomhedskøbet.

Succession

Hvis den nye ejer overtager virksomheden med succession, overtager han også de udskudte skatter. Som kompensation for at overtage de udskudte skatter modtager den nye ejer derfor normalt en gave. Gaven er principielt skatte- eller afgiftspligtig, men der skal kun betales skat eller afgift, hvis gaven er større end den skattemæssige passivpost, se afsnittet ”Passivposter ved succession med gave”. De udskudte skatter udgør altså en del af finansieringen af virksomhedskøbet.

Successionsreglerne kan kun anvendes ved overdragelse til den nære familie eller til nære medarbejdere.

Den nære familie defineres her som børn, stedbørn, børnebørn, søskende, søskendes børn og søskendes børnebørn.

Nære medarbejdere defineres som medarbejdere, der inden for de seneste 4 indkomstår forud for overdragelsen har været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden i mindst 3 år.

Parterne skal være enige om, at der skal ske overdragelse med succession, og dette valg skal meddeles SKAT senest i forbindelse med rettidig indsendelse af den hidtidige ejers selvangivelse for det år, hvor overdragelsen har fundet sted.

Succession i aktier kan ikke ske i selskaber, der i væsentligt omfang driver pengetankvirksomhed. Ved pengetankvirksomhed forstås ejendomsudlejning og besiddelse af kontanter og værdipapirer. Væsentligheden måles på, om mindst 75 % af selskabets indtægter eller balancesum stammer fra pengetankvirksomhed.

Der kan ske succession ved overdragelse af en personligt ejet virksomhed, men successionen kan ikke omfatte personligt drevne udlejningsejendomme, bortset fra landbrugsejendomme mv.

Gaver

Generationsskiftet kan ske helt eller delvist ved gave. Når der gives gaver mellem nærtstående personer, skal der betales gaveafgift, bortset fra ved gaver mellem ægtefæller.

Ved gaver til nærtstående personer er gaveafgiften 15 % af den del af gavens værdi, der overstiger et årligt bundfradrag på 55.300 kr. (2007).

Denne afgiftssats og bundgrænse gælder for gaver til:

- Børn, stedbørn og børnebørn.
- Afdøde børns eller stedbørns efterlevende ægtefæller.
- Forældre.
- Personer, der har haft fælles bopæl med gavegiver i de sidste 2 år før modtagelsen af gaven.
- Plejebørn, der har haft bopæl hos gavegiver i en sammenhængende periode på mindst 5 år, når opholdet er begyndt, inden barnet fyldte 15 år.
- Stedforældre og bedsteforældre.

Der kan også gives gaver til svigerbørn. Her er afgiftssatsen også 15 %, men det årlige bundfradrag er kun 19.300 kr. (2007).

Gaver til søskende beskattes som personlig indkomst hos modtageren.

Lån

Den del af virksomhedens handelsværdi, der ikke berigtiges ved gældsovertagelser og gave, kan berigtiges ved et gældsbrev mellem parterne.

Passivposter ved succession med gave

Den nye ejer overtager den hidtidige ejers skattebyrde på de aktiver, der overdrages med succession. Som kompensation for denne latente skat-

teforpligtelse opnås der en såkaldt passivpost. Passivposten nedsætter den skatte- og afgiftspligtige værdi af en gave, der er ydet i forbindelse med overdragelsen af virksomheden.

Passivposten udgør 30 % af den skattepligtige fortjeneste, der ville være fremkommet, hvis den hidtidige ejer havde solgt aktiverne uden succession. Passivposten er dog kun 22 % ved overdragelse af aktier. Passivposten udgør således ca. halvdelen af den skat, der ville være blevet udløst, hvis overdragelsen var sket uden succession.

Passivposten for opsparet overskud i virksomhedsordningen er afhængig af, i hvilket år overskuddet er opsparet, og udgør mellem 9 % og 18,75 %.

Passivposten har kun betydning, hvis der gives en gave i forbindelse med generationsskiftet.

Arv

Hvis generationsskiftet ikke gennemføres, medens den hidtidige ejer endnu er i live, vil generationsskiftet automatisk ske, når den yngre generation arver boet. Ved arv skal der betales en boafgift, som relaterer sig til selve boet, og ikke til arvingerne.

Der skal betales en boafgift på 15 % af den del af boets samlede værdi, der overstiger et bundfradrag på 248.900 kr. (2007), og derudover en tillægsboafgift på 25 % af arv, der tilfalder fjernere arvinger. Der skal ikke betales boafgift af arv, der tilfalder en ægtefælle.

De nære arvinger, hvor der kun skal betales en boafgift på 15 %, er:

- Børn, stedbørn og børnebørn.
- Forældre.
- Børn eller stedbørns ikke-fraseparerede ægtefæller.
- Personer, der har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste 2 år før dødsfaldet.
- Afdødes fraseparerede eller fraskilte ægtefælle.
- Plejebørn, der har haft bopæl hos afdøde i en sammenhængende periode på mindst 5 år, når opholdet er begyndt, inden barnet fyldte 15 år.

Af arv til alle andre – herunder arvinger uden for familieforhold – skal der betales en tillægsboafgift på 25 % af arven efter betaling af boafgiften på 15 %. Det giver en samlet boafgift på 36,25 %.

GENERATIONSSKIFTE AF PERSONLIGT DREVNE VIRKSOMHEDER

Dette kapitel beskriver de særlige skattemæssige forhold og overvejelser ved generationsskifte af en personligt drevet virksomhed.

Personligt drevne virksomheder omfatter enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber, partnerselskaber og kommanditselskaber, der alle er karakteriseret ved, at resultatet beskattes direkte hos ejerne.

Generelt om beskatning ved salg

Overdragelse af en virksomhed beskattes som salg, uanset om virksomheden overdrages ved gave eller mod vederlag, og den hidtidige ejer vil blive beskattet af avancer og genvundne afskrivninger.

Særligt om interessentskaber

Skatteretligt er et interessentskab kendetegnet ved, at beskatningen ikke sker hos interessentskabet, men hos den enkelte interessent.

Ved optagelse af en medejer i en tidligere enkeltmandsvirksomhed anses den hidtidige ejer for at have solgt en ideel andel af hele virksomheden. Den indtrædende part anses for at have købt en ideel andel af virksomheden.

Hvis en interessent udtræder af et interessentskab, anses det for at være et salg af virksomhed, medens de tilbageværende interessenter anses for at have købt den udtrædende interessents andel af virksomheden. Udtræder en enkelt interessent ved at sælge sin ideelle andel direkte til en ny interessent, berøres de øvrige interessenter ikke af denne udskiftning i ejerkredsen.

Avance eller tab ved ind- og udtræden af interessentskaber opgøres og beskattes efter det normale regelsæt for afståelse af en erhvervsvirksomhed.

Succession

Avancebeskatningen ved overdragelse af en virksomhed kan undgås ved valg af skattemæssig succession.

Succession indebærer, at den hidtidige ejer undgår beskatning, mod at den nye ejer indtræder i den hidtidige ejers skattemæssige stilling med hensyn til de overdragede aktiver. Det betyder, at den

nye ejer får færre skattemæssige afskrivninger. Ved et senere salg af virksomheden vil den nye ejer derfor blive beskattet af en fortjeneste eller et tab, der opgøres på grundlag af den hidtidige ejers anskaffelsessummer og anskaffelsestidspunkter.

Der kan ikke succederes i udlejningsejendomme, bortset fra landbrugsejendomme mv.

Handelsværdi

Overdragelsen skal ske til handelsværdier, og der kan kun succederes i gevinster. Den nye ejer kan derfor ikke succedere i den hidtidige ejers urealiserede tab.

Reglerne om succession kan benyttes både ved hel og delvis overdragelse af en virksomhed. Den hidtidige ejer og den nye ejer kan for hvert enkelt aktiv beslutte, om der skal ske succession eller ej.

Eksempel

De økonomiske konsekvenser af et generationsskifte er illustreret ved en modelvirksomhed i det efterfølgende.

Modelvirksomheden er Malerfirmaet JH, som i 25 år har været drevet af Jørgen Hansen, der er 52 år og gift med Ulla Hansen. Ægteparret overvejer, om sønnen Ole Hansen skal overtage virksomheden.

Malerfirmaet JH beskattes efter reglerne i virksomhedsskatteoven og har følgende balance:

Skema 1: Balance

Aktiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Goodwill	2.000.000	0
Driftsmidler	9.000.000	5.000.000
Debitorer	3.000.000	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000	11.000.000
Passiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Egenkapital	8.000.000	2.000.000
Gæld	9.000.000	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000	11.000.000

Der er et opsparret overskud på 3.048.600 kr. i virksomhedsordningen (netto efter betalt virksomhedsskat), der er opgjort som følger:

Skema 2: Opsparret overskud

Opsparing 2002-2004	3.090.000		
Virksomhedsskat, 30 %		-927.000	2.163.000
Opsparing 2005-2006	1.230.000		
Virksomhedsskat, 28 %		-344.400	885.600
I alt	4.320.000	-1.271.400	3.048.600

Det opsparrede overskud er en skattemæssigt opgjort saldo, som ikke svarer til Malerfirmaet JH's regnskabsmæssige egenkapital.

Virksomhedens goodwill kan beregnes til 2.000.000 kr. efter SKAT's vejledende beregningsregel for goodwill.

Jørgen Hansen overvejer følgende generationsskiftemodeller:

1. Salg af virksomhed til markedsværdi.
2. Gaveoverdragelse uden succession
3. Gaveoverdragelse med succession.

Salg af virksomhed til markedsværdi

Hvis Jørgen Hansen sælger Malerfirmaet JH til Ole Hansen uden succession, vil salget udløse beskatning, og Jørgen Hansen vil blive beskattet af avancerne på goodwill og driftsmidler, se dog afsnittet om ophørspension i kapitlet "Pensionsordninger som led i generationsskifte".

Avancerne på goodwill og driftsmidler kan opgøres til i alt 5.600.000 kr. som følger:

Skema 3: Avancer

Salgssum, goodwill	2.000.000	
Skattemæssig værdi	0	
Skattepligtig avance	2.000.000	2.000.000
Salgssum, driftsmidler	9.000.000	
Skattemæssig værdi	5.000.000	
Avance	4.000.000	
Nedslag, 10 %	- 400.000	
Skattepligtig avance	3.600.000	3.600.000
Skattepligtig avance i alt	5.600.000	

Da Jørgen Hansen anvender virksomhedsordningen, beskattes avancerne først med en foreløbig skat på 25 %. Der skal derfor i første omgang betales en skat på 1.400.000 kr. (25 % af 5.600.000 kr.).

Hvis Jørgen Hansen ikke allerede har anskaffet eller senest i året efter salget anskaffer en anden virksomhed, vil virksomhedsordningen ophøre i året efter salget, hvilket betyder en yderligere skat på 3.548.440 kr. beregnet som følger:

Skema 4: Avancebeskatning

Opsparing 2002-2006, brutto	4.320.000
Opsparing 2007, brutto	5.600.00
Bruttoopsparing i alt	9.920.000
Skat og AM-bidrag, 62,7 %	6.219.840
Betalt virksomhedsskat 2002-2006	- 1.271.400
Betalt virksomhedsskat 2007	- 1.400.000
Yderligere skat	3.548.440

Jørgen Hansen kan udskyde beskatningen af konto for opsparret overskud ved senest i året efter afståelsen af Malerfirmaet JH at etablere en ny virksomhed under virksomhedsordningen. Dette kan eksempelvis være en udlejningsejendom.

Hvis virksomheden bliver drevet fra egne lokaler, kan Jørgen Hansen også udskyde beskatningen af konto for opsparret overskud ved at beholde ejendommen (og udleje den til Ole Hansen).

Endelig kan Jørgen Hansen beholde en mindre del af virksomheden og drive den i interessentskab med Ole Hansen.

Gaveoverdragelse uden succession

Jørgen Hansen kan også vælge at overdrage virksomheden til Ole Hansen helt eller delvist som en gave.

En gaveoverdragelse forudsætter, at Jørgen Hansen har sikret sig økonomisk til årene fremover, således at han og hustruen har tilstrækkelige midler til at opretholde en fornuftig levestandard efter overdragelsen af Malerfirmaet JH til Ole Hansen.

Overdragelse ved gave udløser avancebeskatning hos Jørgen Hansen, som om virksomheden var blevet solgt. Derudover skal der betales en gaveafgift på 15 % af den del af virksomhedens markedsværdi, der overstiger 55.300 kr. (2007).

Ved overdragelse af Malerfirmaet JH uden succession udløses der en skat på 3.548.440 kr., jf.

skema 4. Hertil kommer gaveafgiften, der kan beregnes som følger:

Skema 5: Gaveafgift ved ren gaveoverdragelse

Markedsværdi af virksomheden	8.000.000
Bundfradrag (2007)	- 55.300
Grundlag for gaveafgift	7.944.700
Gaveafgift, 15 %	1.191.705

Ole Hansens samlede finansieringsbehov bliver dermed 4.740.145 kr.

Gaveoverdragelse med succession

Hvis gaveoverdragelsen til Ole Hansen sker med skattemæssig succession, kan gaveafgiftsgrundlaget nedsættes med en passivpost. Passivposten beregnes som 30 % af de skattepligtige avancer, der ville være blevet realiseret, hvis Malerfirmaet JH var blevet solgt uden succession.

Ole Hansen kan også succedere i opsparet overskud på betingelse af, at overdragelsen af virksomheden sker dagen efter indkomstårets udløb. Hvis Jørgen Hansen eksempelvis har kalenderårsregnskab, er det en betingelse, at overdragelsen sker den 1. januar.

Ved succession i konto for opsparet overskud udgør passivposten:

- 9 % for overskud opsparet i 1991.
- 12 % for overskud opsparet i 1992-1998.
- 13,5 % for overskud opsparet i 1999-2000.
- 15 % for overskud opsparet i 2001-2004.
- 16,5 % for overskud opsparet i 2005-2006.
- 18,75 % for overskud opsparet i 2007 og fremefter.

Passivposten beregnes af konto for opsparet overskud med tillæg af virksomhedsskat.

Skema 6: Gaveafgift ved gaveoverdragelse med succession

Markedsværdi af virksomheden	8.000.000
Passivposter:	
Goodwill (se skema 7)	- 600.000
Driftsmidler (se skema 7)	- 1.080.000
Konto for opsparet overskud (se skema 8)	- 666.450
Bundfradrag (2007)	- 55.300
Grundlag for gaveafgift	5.598.250
Gaveafgift, 15 %	839.738

Passivposten for goodwill og driftsmidler kan beregnes som følger:

Skema 7: Passivpost for goodwill og driftsmidler

	Goodwill	Driftsmidler	I alt
Handelsværdi	2.000.000	9.000.000	11.000.000
Skattemæssig værdi	0	- 5.000.000	- 5.000.000
Avance	2.000.000	4.000.000	6.000.000
Nedslag	0	- 400.000	- 400.000
Avance herefter	2.000.000	3.600.000	5.600.000
Passivpost, 30 %	600.000	1.080.000	1.680.000

Passivposten for opsparet overskud kan beregnes som følger:

Skema 8: Passivpost for opsparet overskud

Passivpost, 15 % af 3.090.000	463.500
Passivpost, 16,5 % af 1.230.000	202.950
Passivpost i alt	666.450

Hvis Jørgen Hansen overdrager Malerfirmaet JH til Ole Hansen med succession, skal der finansieres 839.738 kr. til betaling af gaveafgiften.

Overdragelse til nære medarbejdere

Successionsreglerne kan også anvendes ved overdragelse til nære medarbejdere.

Betingelsen er, at medarbejderne på selve overdragelsestidspunktet samt inden for en periode på 4 indkomstår forud for overdragelsen har været fuldtidsbeskæftiget i virksomheden i mindst 3 år.

Hvis Jørgen Hansen vælger at overdrage Malerfirmaet JH til en nær medarbejder med succession, har det følgende konsekvenser:

- Jørgen Hansen bliver ikke beskattet af avancerne ved salget af virksomheden.
- Den nære medarbejder overtager Jørgen Hansens skattemæssige anskaffelsessummer og nedskrevne værdier.
- Som en kompensation for overtagelsen af de udskudte skatter ydes der normalt en gave, som er skatte- og afgiftsfri, når gaven ikke er større end den skattemæssigt opgjorte passivpost, der således reelt er en del af finansieringen af købesummen.
- Der kan kun succederes i avancer.

I vort eksempel betyder det, at Jørgen Hansen skattefrit kan yde medarbejderen en gave på 2.346.450 kr., hvis salgssummen for virksomheden er 8.000.000 kr. Da overdragelsen sker med succession, udløser overdragelsen i øvrigt ingen beskatning af Jørgen Hansen. Jørgen Hansen vil modtage et nettobeløb på 5.653.550 kr., nemlig handelsværdien på 8.000.000 kr. med fradrag af gaven på 2.346.450 kr.

Medarbejderen skal betale 5.653.550 kr. for en virksomhed, der er 8.000.000 kr. værd. Til gengæld udgør medarbejderens afskrivningsgrundlag for goodwill 0 kr. (i stedet for 2.000.000 kr.), medens afskrivningsgrundlaget for driftsmidler udgør 5.000.000 kr. (i stedet for 9.000.000 kr.), og der er desuden succederet i det opsparede overskud.

Overdragelse med succession medfører således en lavere købesum og færre fremtidige skattemæssige afskrivninger.

Hvorvidt en overdragelse med succession kan betale sig for medarbejderen eller ej, afhænger af medarbejderens øvrige økonomiske forhold og hans forventninger til ejerperiode.

Konklusion

Ved generationsskifte til den nærmeste familie bør individuelle beregninger afgøre, om den bedste langsigtede løsning opnås ved en overdragelse med en kombination af succession og gave.

Ved generationsskifte til nære medarbejdere kræves der også individuelle beregninger for at vurdere, om virksomheden skal overdrages med eller uden succession.

VIRKSOMHEDSOMDANNELSE SOM LED I GENERATIONSSKIFTE

Dette kapitel beskriver, hvordan en personligt drevet virksomhed kan omdannes til et aktieselskab eller et anpartsselskab som led i en generationsskifteplan.

Hvorvidt en virksomhedsomdannelse giver specielle skattemæssige fordele, afhænger helt af de konkrete omstændigheder, men en omdannelse kan dog medføre nogle bedre muligheder for at foretage skattefrie omstruktureringer senere i forløbet, som kan lette generationsskiftet, se nærmere herom i kapitlet "Omstrukturering som led i generationsskifte".

Selskabsretlige konsekvenser og betingelser

Ved omdannelse af en personligt drevet virksomhed (eventuelt et interessentskab) vil den personlige ejer overgå til at blive aktionær eller anparts-haver i et selskab.

Selskabstyper

Omdannelsen kan enten ske til et anpartsselskab (ApS) eller til et aktieselskab (A/S). Forskellen på de 2 selskabstyper er først og fremmest kravet til kapitalens størrelse og ledelsen.

Et aktieselskab skal have en kapital på mindst 500.000 kr., og der stilles krav om valg af en bestyrelse på mindst 3 medlemmer og en direktion på mindst 1 medlem. I et anpartsselskab er kapitalkravet kun 125.000 kr., og der stilles kun krav om valg af en bestyrelse, hvis selskabet har mindst 35 ansatte.

De skattemæssige konsekvenser er de samme, uanset om der omdannes til et aktieselskab eller et anpartsselskab, og vi har derfor valgt kun at benytte betegnelsen aktieselskab ved beskrivelsen af en omdannelse til et selskab.

Nystiftelse eller skuffeselskab

Ved en omdannelse kan man vælge mellem at nystifte et selskab eller at anvende et skuffeselskab. I praksis er der ikke den store forskel, fordi der i begge tilfælde skal indskydes værdier til selskabet, og det kræver, at virksomhedens revisor udarbejder en vurderingsberetning.

Vedtægter

I forbindelse med selskabsstiftelsen skal der udarbejdes vedtægter for selskabet. Det er et krav, at selskabets vedtægter indeholder bestemmelser om selskabets navn, hjemsted, kapital, formål, ledelse og generalforsamling. Hvis overdragelsen sker til et skuffeselskab, vil der blot blive tale om en tilretning af skuffeselskabets vedtægter.

Der skal vælges regnskabsår og revisor, og vedtægterne kan desuden indeholde specielle regler om særlige rettigheder for enkelte aktionærer eller særlige indløsningsregler mv.

Vurderingsberetning og revideret åbningsbalance

Ved omdannelsen til et selskab vil virksomheden indskyde værdier i form af f.eks. driftsmidler og goodwill i selskabet.

Af hensyn til virksomhedens kreditorer, ansatte og øvrige interesseparter kræver en omdannelse en vurderingsberetning, hvor en vurderingsmand (revisor) skal udtale sig om værdien af de indskudte nettoaktiver.

Da der indskydes en bestående virksomhed, skal der også udarbejdes en åbningsbalance forsynet med en revisionspåtegning uden forbehold.

Registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Når selskabet er stiftet, skal stiftelsesdokumenterne indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden 6 måneder. Ved omdannelser med tilbagevirkende kraft er fristen dog i praksis kun 1 måned på grund af de skattemæssige regler, som kræver, at stiftelsesdokumenter indsendes til SKAT senest 1 måned efter datoen for underskrivelsen af stiftelsesdokumenterne.

Skattepligtig omdannelse

Som udgangspunkt er en virksomhedsomdannelse skattepligtig. Det medfører, at den hidtidige personlige ejer af virksomheden beskattes, som om han havde afstået samtlige aktiver og passiver til markedsværdien. Til gengæld modtager han et vederlag, der svarer til markedsværdien af de ind-

skudte aktiver og passiver. Vederlaget kan bestå af såvel aktier i selskabet som et stiftertilgodehavende.

Skattepligtig omdannelse kan ske med op til 6 måneders tilbagevirkende kraft. Hvis en omdannelse foretages med tilbagevirkende kraft, kan omdannelsen kun ske til et selskab, som stiftes i forbindelse med omdannelsen, og ikke til et skuffeselskab. Ved omdannelse med tilbagevirkende kraft skal de selskabsretlige dokumenter indsendes til SKAT senest 1 måned efter stiftelsen af selskabet.

Skattefri omdannelse

En skattefri omdannelse betyder, at selskabet overtager ejerens skattemæssige position. Virksomheden kan med andre ord omdannes, uden at selve overdragelsen udløser beskatning hos ejeren.

Ved en skattefri omdannelse vil de udskudte skatter, der knytter sig til virksomhedens aktiver, først blive udløst, når selskabet afstår hele eller en del af virksomheden. Selskabet succederer altså i ejerens skattemæssige stilling med hensyn til anskaffelsestidspunkter, anskaffelsessummer og skattemæssige afskrivninger.

Hertil kommer en meravance på de aktier, der er erhvervet i forbindelse med en skattefri virksomhedsomdannelse. Meravancen udløses først ved salget af aktierne.

Betingelser

De væsentligste betingelser for at anvende reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse er:

1. Alle aktiver og passiver i virksomheden skal overdrages til selskabet. Dette gælder også blandet benyttede biler. Ejendomme, som anvendes i virksomheden, kan holdes uden for omdannelsen.
2. Hele vederlaget for virksomheden skal ydes i form af aktier. Virksomhedsejeren kan altså ikke opnå et stiftertilgodehavende i selskabet i forbindelse med omdannelsen.
3. Pålydendet af de aktier, der ydes som vederlag for virksomheden, skal svare til den samlede aktiekapital. Det betyder, at man ikke kan have fremmede aktionærer i åbningsbalancen.
4. Den beregnede skattemæssige anskaffelsessum for aktierne må kun være negativ, hvis overdrageren har anvendt virksomhedsordningen. Hvis overdrageren ejer flere virksomheder, er det endvidere et krav, at samtlige virksomheder omdannes til et eller flere selskaber.

5. Omdannelsen skal ske med virkning fra den første dag i overdragerens indkomstår (typisk den 1. januar) og med højst 6 måneders tilbagevirkende kraft. En genpart af de selskabsretlige dokumenter skal indsendes til SKAT senest 1 måned efter underskrivelsen.
6. Der skal afsættes fuld udskudt skat i åbningsbalancen.

Ved omdannelse af et interessentskab gælder der følgende yderligere betingelser:

1. Samtlige interessenter skal indgå i omdannelsen.
2. Samtlige interessenter skal have haft samme indkomstår.
3. Interessenterne skal vederlægges med aktier i forhold til deres ejerandele i interessentskabet.
4. Forskelle i kapitalkonti skal være udlignet ved udgangen af indkomståret før omdannelsen.
5. Forskelle i interessenternes udskudte skat skal udlignes ved kontant indbetaling inden den stiftende generalforsamling.

Eksempel

De økonomiske konsekvenser af en omdannelse kan illustreres ved vor modelvirksomhed Malerfirmaet JH. Ægteparret Ulla og Jørgen Hansen overvejer, om sønnen Ole Hansen skal overtage virksomheden.

Malerfirmaet JH beskattes efter reglerne i virksomhedsskatteoven og har følgende balance:

Skema 9: Balance

Aktiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Goodwill	2.000.000	0
Driftsmidler	9.000.000	5.000.000
Debitorer	3.000.000	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000	11.000.000
Passiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Egenkapital	8.000.000	2.000.000
Gæld	9.000.000	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000	11.000.000

Der er et opsparat overskud på 3.048.600 kr. i virksomhedsordningen (netto efter betalt virksomhedsskat), som er opgjort som følger:

Skema 10: Opsparet overskud

Opsparing 2002-2004	3.090.000		
Virksomheds-skat, 30 %		- 927.000	2.163.000
Opsparing 2005-2006	1.230.000		
Virksomheds-skat, 28 %		- 344.400	885.600
I alt	4.320.000	-1.271.400	3.048.600

Det opsparede overskud er en skattemæssigt opgjort saldo, som ikke svarer til Malerfirmaet JH's regnskabsmæssige egenkapital.

Den udskudte skat af det opsparede overskud udgør 1.437.240 kr. ($4.320.000 \times 62,7\%$ minus 1.271.400).

Malerfirmaet JH's goodwill kan beregnes til 2.000.000 kr. efter SKAT's vejledende beregningsregel for goodwill.

Skattepligtig omdannelse

Ved en skattepligtig omdannelse af Malerfirmaet JH til et selskab vil Jørgen Hansen blive beskattet, som om virksomheden var blevet solgt. Det betyder, at Jørgen Hansen skal beskattes af avancerne på goodwill og driftsmidler. Disse avancer kan opgøres som følger:

Skema 11: Avancer

Salgssum, goodwill	2.000.000	
Skattemæssig værdi	0	
Skattepligtig avance	2.000.000	2.000.000
Salgssum, driftsmidler	9.000.000	
Skattemæssig værdi	5.000.000	
Avance	4.000.000	
Nedslag, 10 %	- 400.000	
Skattepligtig avance	3.600.000	3.600.000
Skattepligtige avancer i alt		5.600.000

Da Jørgen Hansen anvender virksomhedsordningen, beskattes avancen i første omgang med en virksomhedsskat på 25 %, hvilket giver 1.400.000 kr. (25 % af 5.600.000 kr.).

I året efter overdragelsen skal Jørgen Hansen betale en yderligere skat på 3.548.440 kr. beregnet som følger:

Skema 12: Avancebeskatning

Opsparing 2002-2006, brutto	4.320.000
Opsparing 2007, brutto	5.600.000
Bruttoopsparing i alt	9.920.000
Skat og AM-bidrag, 62,7 %	6.219.840
Betalt virksomhedsskat 2002-2006	- 1.271.400
Betalt virksomhedsskat 2007	- 1.400.000
Yderligere skat	3.548.440
Skat i alt	4.948.440

I modsætning til en skattefri omdannelse behøver hele værdien af virksomheden ikke at blive betalt med aktier. Betalingen af skatterne kan f.eks. finansieres ved, at Jørgen Hansen får et stiftertilgodehavende på 4.948.440 kr. ved stiftelsen, hvorved selskabets kapital reduceres fra 8.000.000 kr. til 3.051.560 kr.

Jørgen Hansen kan udskyde beskatningen af konto for opsparet overskud ved senest året efter afståelsen at etablere en ny virksomhed under virksomhedsordningen. Den nye virksomhed kan eksempelvis bestå i en udlejningsejendom.

Ved en skattepligtig virksomhedsomdannelse vil Jørgen Hansen få en skattemæssig anskaffelsessum for aktierne på 8.000.000 kr. svarende til virksomhedens markedsværdi, dog nedsat med et eventuelt stiftertilgodehavende.

Skattefri omdannelse

Hvis betingelserne kan opfyldes, kan Jørgen Hansen vælge at omdanne virksomheden skattefrit.

Konsekvenser af omdannelsen

Konsekvenserne af en skattefri omdannelse af Malerfirmaet JH er følgende:

1. Ingen beskatning af Jørgen Hansen.
2. Selskabet overtager Jørgen Hansens skattemæssige anskaffelsessum for goodwill (0 kr.) og den skattemæssigt nedskrevne værdi af driftsmidler (5.000.000 kr.).
3. I åbningsbalancen afsættes der udskudt skat på driftsmidler og goodwill på i alt 1.500.000 kr. (25 % af forskellen mellem markedsværdien på 11.000.000 kr. og den skattemæssigt nedskrevne værdi på 5.000.000 kr.).

Selskabets åbningsbalance vil herefter være som følger:

Skema 13: Åbningsbalance for Malerfirmaet JH A/S

Aktiver	Handelsværdi
Goodwill	2.000.000
Driftsmidler	9.000.000
Debitorer	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000
Passiver	Handelsværdi
Aktiekapital	500.000
Reserver	6.000.000
Egenkapital	6.500.000
Udskudt skat	1.500.000
Gæld	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000

Den skattemæssige anskaffelsessum for aktierne opgøres som handelsværdien af aktiver og gæld med fradrag af den fortjeneste, der ville fremkomme ved et normalt salg.

Endvidere kan Jørgen Hansen vælge mellem at blive beskattet af konto for opsparet overskud (skatten udgør 1.437.240 kr.) eller at modregne konto for opsparet overskud helt eller delvist i aktiernes skattemæssige anskaffelsessum.

Skema 14: Anskaffelsessum

	Handelsværdi	Skattemæssig værdi	Avance
Goodwill	2.000.000	0	2.000.000
Driftsmidler	9.000.000	5.000.000	4.000.000
Debitorer	3.000.000	3.000.000	0
Likvide beholdninger	3.000.000	3.000.000	0
Nedslag, driftsmidler			- 400.000
Subtotal	17.000.000	11.000.000	5.600.000
Gæld	- 9.000.000		
Handelsværdi af aktiver og gæld	8.000.000		
Avance	- 5.600.000		
Anskaffelsessum	2.400.000		
Konto for opsparet overskud	- 3.048.600		
Anskaffelsessum herefter	- 648.600		

Efter den skattefrie omdannelse vil Malerfirmaet JH A/S have en handelsværdi på 6.500.000 kr. (8.000.000 kr. minus udskudt skat på 1.500.000 kr.).

Hvis Jørgen Hansen vælger at sælge sine aktier i selskabet for 6.500.000 kr., vil han opnå en skattepligtig avance på 7.148.600 kr. (salgspris på 6.500.000 kr. plus den negative anskaffelsessum på 648.600 kr.). Avancen beskattes som aktieindkomst med en skat på 43 % (for ægtefæller beskattes de første 91.000 kr. (2007) dog kun med 28 %). Et salg af aktierne i selskabet vil dermed medføre en aktieavanceskat på 3.060.248 kr. for Jørgen Hansen.

Jørgen Hansens nettoprovenu ved et salg af aktierne i selskabet vil udgøre 6.500.000 kr. med fradrag af aktieavanceskatten på 3.060.248 kr., eller i alt 3.439.752 kr.

Ved en skattepligtig omdannelse blev Jørgen Hansens skat opgjort til 4.948.440 kr. Salgssummen for aktierne ville udgøre 8.000.000 kr., hvilket giver Jørgen Hansen et nettoprovenu på 3.051.560 kr.

Jørgen Hansens reelle skattebesparelse ved en skattefri virksomhedsomdannelse frem for en skattepligtig virksomhedsomdannelse er derfor 388.192 kr.

Fra og med indkomståret 2008 vil skattebesparelsen i vort eksempel være ca. 140.000 kr. mindre, fordi aktieindkomst på over 100.000 kr. beskattes med 45 %.

Der er dog fastsat overgangsregler for aktier, der er anskaffet før den 1. januar 2007.

Konklusion

Selv om det hedder en skattefri virksomhedsomdannelse, forsvinder skatterne ikke ved omdannelsen. I stedet sker der det, at skatterne udskydes, og en del af skatterne bogføres som udskudt skat "inde" i selskabet.

Den skattebyrde, som selskabet har overtaget, vil først blive udløst, når selskabet sælger de pågældende aktiver.

Hertil kommer en meravance på de aktier, der er erhvervet i forbindelse med en skattefri virksomhedsomdannelse. Meravancen udløses først ved salget af aktierne.

I en generationsskifteproces er en skattefri virksomhedsomdannelse et mellemtrin, som giver mulighed for efterfølgende skattefrie omstrukturering af selskabet.

GENERATIONSSKIFTE AF SELSKABER

Dette kapitel beskriver de særlige problemstillinger og muligheder ved generationsskifte af et selskab.

Kapitlet beskriver dog kun relativt enkle generationsskifter ved overdragelse af aktier til nærtstående familiemedlemmer eller medarbejdere.

De mere specielle situationer, hvor der indgår spaltninger, aktieombytninger eller tilførsel af aktiver mv., er omtalt i kapitlet "Omstrukturering som led i generationsskifte".

Generelt om beskatning ved afståelse af aktier

Ved overdragelse af aktier beskattes den hidtidige ejer, som om aktierne var blevet solgt, medmindre de særlige successionsregler anvendes.

Avance ved afståelse af aktier beskattes som aktieindkomst med en skat på 28 % af de første 45.500 kr. (2007) og 43 % af resten. For samlevende ægtefæller er det de første 91.000 kr. (2007), der beskattes med 28 %.

Fra og med indkomståret 2008 er beskatning af aktieindkomst (udbytte og fortjeneste ved salg af aktier) ændret. Skatten udgør fortsat 28 % af de første 45.500 kr. (2007) og 43 % af de næste 54.500 kr., men aktieindkomst på over 100.000 kr. (2007) beskattes fremover med 45 %. Ægtefæller har dobbelte bundgrænser.

Der er dog fastsat overgangsregler for aktieindkomst på over 100.000 kr., hvis aktierne er anskaffet før den 1. januar 2007.

Succession

Beskatning kan undgås, hvis man følger regelsættet om skattemæssig succession ved overdragelse i levende live.

Ved succession undgår den hidtidige ejer beskatning, mod at den nye ejer indtræder i den hidtidige ejers skattemæssige stilling med hensyn til de overdragede aktier. Det betyder, at aktierne anses for at være anskaffet af den nye ejer på samme tidspunkt og til samme pris, som de reelt blev anskaffet til af den hidtidige ejer.

Reglerne om succession kan anvendes ved overdragelse til nære familiemedlemmer og nære medarbejdere.

Nære familiemedlemmer er i denne sammenhæng børn, børnebørn, søskende, søskendes børn eller søskendes børnebørn.

Nære medarbejdere er i denne sammenhæng medarbejdere, som har været fuldtidsbeskæftiget i selskabet i 3 år ud af de seneste 4 indkomstår forud for overdragelsen.

Succession forudsætter, at hver enkelt overdragelse af aktier udgør mindst 15 % af stemmевærdien i selskabet.

Derudover skal der være tale om hovedaktionæraktier – dvs. aktier, hvor personen ejer eller inden for de seneste 5 år (10 år for aktier erhvervet ved en skattefri virksomhedsomdannelse) har ejet mindst 25 % af aktierne eller rådet over mere end 50 % af stemmerne i selskabet. Ved vurderingen af, hvor mange aktier eller stemmer den hidtidige ejer har rådet over, medregnes aktier, der samtidig tilhører eller har tilhørt den hidtidige ejers ægtefælle, forældre og bedsteforældre samt børn og børnebørn og disses ægtefæller eller dødsboer efter de nævnte personer.

Aktier i selskaber, der i væsentligt omfang anses for at drive pengetankvirksomhed, kan ikke overdrages med succession.

Pengetankvirksomhed

Ved pengetankvirksomhed forstås ejendomsudlejning og besiddelse af værdipapirer og kontanter. Væsentligheden måles på, om mindst 75 % af selskabets indtægter eller balancesum stammer fra pengetankvirksomhed.

Afkastet og værdien af aktier i et datterselskab, hvori selskabet direkte eller indirekte ejer mindst 25 % af aktiekapitalen, medregnes ikke. I stedet

ser man ”igennem” selskabsstrukturen ved bedømmelsen og medregner den andel af datterselskabets indtægter og aktiver, der svarer til ejerforholdet.

Fast ejendom, som udlejes mellem selskabet og et datterselskab eller mellem datterselskaber, og som lejer anvender i driften, anses ikke som en udlejningsejendom ved denne bedømmelse.

Værdiansættelse ved overdragelse

Ved overdragelse af selskabet til familiemedlemmer eller nære medarbejdere med succession skal markedsværdien anvendes. Som kompensation for overtagelsen af de udskudte skatter ydes der normalt en gave. Gaven er kun skatte- eller afgiftspligtig, hvis den er større end den skattemæssigt opgjorte passivpost.

Ved værdiansættelse af noterede aktier mv. kan SKAT’s vejledende regler ofte anvendes med fordel. Ved overdragelse af aktier til børn m.fl. kan man desuden anvende den såkaldte skattekurs. Skattekursen kan kun anvendes inden for gaveafgiftskredsen.

Eksempel

De økonomiske konsekvenser ved generationsskifte af et selskab er illustreret ved vor modelvirksomhed Malerfirmaet JH A/S. Ægteparret Ulla og Jørgen Hansen overvejer, om sønnen Ole Hansen skal overtage selskabet.

Ægteparret ejer ikke andre aktier.

Malerfirmaet JH A/S har følgende balance:

Skema 15: Balance

Aktiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Goodwill	2.000.000	0
Driftsmidler	9.000.000	5.000.000
Debitorer	3.000.000	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000	11.000.000
Passiver	Handelsværdi	Skattemæssig værdi
Aktiekapital	500.000	500.000
Reserver	6.000.000	1.500.000
Egenkapital	6.500.000	2.000.000
Udskudt skat	1.500.000	
Gæld	9.000.000	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000	11.000.000

Selskabets goodwill kan beregnes til 2.000.000 kr. efter SKAT’s vejledende beregningsregel.

Skattekursen for aktierne kan beregnes til en samlet værdi på 5.000.000 kr.

Selskabet er omdannet fra en personligt drevet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse med en negativ anskaffelsessum på 648.600 kr.

Salg af selskab til markedsværdi

Hvis Jørgen Hansen sælger aktierne i Malerfirmaet JH A/S til Ole Hansen til handelsværdien uden succession, vil Jørgen Hansen blive beskattet af avancen på 7.148.600 kr. (afståelsessum på 6.500.000 kr. plus den negative anskaffelsessum på 648.600 kr.).

Avancen beskattes som følger:

Skema 16: Avancebeskatning

28 % af 91.000	25.480
43 % af (7.148.600 - 91.000)	3.034.768
I alt	3.060.248

Jørgen Hansen vil have følgende likviditet efter salget:

Skema 17: Likviditet

Salgssum	6.500.000
Skat	- 3.060.248
Netto likviditet	3.439.752

Ole Hansen skal fremskaffe en likviditet på 6.500.000 kr. til finansiering af aktiekøbet. Den skattemæssige anskaffelsessum for aktierne udgør da også 6.500.000 kr.

I stedet for handelsværdien på 6.500.000 kr. kan skattekursværdien på 5.000.000 kr. anvendes som salgssum.

Gaveoverdragelse uden succession

Jørgen Hansen kan også vælge at overdrage Malerfirmaet JH A/S til Ole Hansen som hel eller delvis gave.

En gaveoverdragelse af selskabet forudsætter dog, at Jørgen Hansen har sikret sig, at han og hustruen har tilstrækkelige midler til at opretholde en fornuftig levestandard efter overdragelsen af

selskabet. Specielt, hvis de ikke længere skal arbejde i selskabet.

En gaveoverdragelse vil udløse avancebeskatning hos Jørgen Hansen, som om aktierne var blevet solgt til markedsprisen.

Avanceskatten beregnes ikke på baggrund af selskabets markedsværdi på 6.500.000 kr., men i stedet på baggrund af skattekursværdien på 5.000.000 kr.

Ud over avanceskatten skal der betales en gaveafgift på 15 % af den del af aktiernes markedspris, der overstiger 55.300 kr. (2007).

Skema 18: Gaveafgift ved ren gaveoverdragelse

Skattekursværdi af selskab	5.000.000
Bundfradrag (2007)	- 55.300
Grundlag for gaveafgift	4.944.700
Gaveafgift, 15 %	741.705

Jørgen Hansen skal fremskaffe en likviditet på 2.415.248 kr. for at betale avanceskatten. Avanceskatten beregnes som i skema 16, men avancen udgør kun 5.648.600 kr. (skattekursværdien på 5.000.000 kr. med tillæg af den negative anskaffelsessum på 648.600 kr.).

Ud over avanceskatten har overdragelsen kun likviditetsmæssige konsekvenser for Jørgen Hansen, hvis han betaler gaveafgiften. Det kan være en fordel, for det udløser ikke yderligere gaveafgift, hvis gave giver betaler gaveafgiften. Hvis Ole Hansen betaler gaveafgiften, skal han fremskaffe en likviditet på 741.705 kr., og hans skattemæssige anskaffelsessum for aktierne vil være 5.000.000 kr.

Gaveoverdragelse med succession

Hvis gaveoverdragelsen sker med skattemæssig succession, kan gaveafgiftsgrundlaget nedsættes

med en passivpost, der udgør 22 % af den skattepligtige aktieavance. Passivposten er dermed 1.242.692 kr. (22 % af 5.648.600 kr.).

Skema 19: Gaveafgift ved gaveoverdragelse med succession

Skattekursværdi	5.000.000
Passivpost	- 1.242.692
Bundfradrag (2007)	- 55.300
Grundlag for gaveafgift	3.702.008
Gaveafgift, 15 %	555.301

Gaveoverdragelse med succession har kun likviditetsmæssige konsekvenser for Jørgen Hansen, hvis han betaler gaveafgiften.

Hvis Ole Hansen betaler gaveafgiften, skal han fremskaffe en likviditet på 555.301 kr., og hans skattemæssige anskaffelsessum for aktierne vil være minus 648.600 kr.

Konklusion

Overdragelse af aktier med succession er en kompliceret transaktion, og en række betingelser skal være opfyldt, for at man opnår de positive skattemæssige konsekvenser af successionen.

Overdragelse med succession er ofte den mest fordelagtige metode til at overdrage aktier, fordi aktierne kan overdrages gradvist, og fordi overdragelsen kan kombineres med gave. Dermed giver overdragelse med succession mulighed for, at overdragelsen tilpasses parternes likviditetsmæssige situation og ønsker til fremtiden.

Som alternativ til succession kan man overveje at gøre brug af en af de mere tekniske løsninger, der er beskrevet i kapitlet "Omstrukturering som led i generationsskifte".

OMSTRUKTURERING SOM LED I GENERATIONSSKIFTE

Den virksomhedsstruktur, som vælges ved erhvervelsen eller opstarten af en virksomhed, er sjældent optimal i alle virksomhedens leveår. Undervejs kan der opstå et behov for at ændre strukturen, herunder i forbindelse med et generationsskifte.

En holdingstruktur er meget almindelig, når der skal ske generationsskifte af et selskab, uanset om selskabet generationsskiftes til et eller flere børn, medarbejdere eller andre. Holdingstrukturen er velegnet på grund af muligheden for at modtage skattefrit udbytte fra et datterselskab samt holdingselskabets skattefrihed for avancer ved salg af aktier, der har været ejet i minimum 3 år.

Hvis en person overdrager sine aktier i et driftsselskab til et andet selskab, er det som udgangspunkt en skattepligtig transaktion. Skattepligten gælder, selv om overdragelsen ikke vederlægges med kontanter, gældsbreve eller lignende, men udelukkende med aktier i det holdingselskab, der overtager aktierne i driftsselskabet.

Etableringen af en holdingstruktur kan dog ofte ske skattefrit ved en skattefri aktieombytning eller en skattefri tilførsel af aktiver.

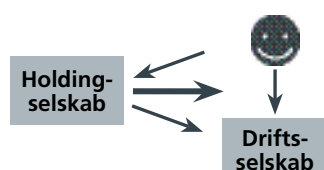
Skattefrie omstruktureringer kan normalt gennemføres uden forudgående tilladelse fra SKAT, men i så fald skal nogle værnsregler sikre, at den skattefrie omstrukturering ikke anvendes som et alternativ til et skattepligtigt salg inden for en periode på 3 år.

Dette kapitel beskriver kun skattefrie omstruktureringer, som er foretaget uden tilladelse fra SKAT.

Skattefri aktieombytning

Skattefri aktieombytning er den mest almindelige form for omstrukturering, hvor ejeren af selskabet indskyder sine aktier i driftsselskabet i et nyt eller et eksisterende holdingselskab.

Aktieombytning kan grafisk illustreres som følger:

Betingelser

1. Holdingselskabet skal opnå flertallet af stemmerne i driftsselskabet ved aktieombytningen, medmindre holdingselskabet i forvejen har majoriteten i driftsselskabet.
2. Ombytningen skal ske til handelsværdi, dvs. at aktionæren i driftsselskabet skal tildeles aktier i holdingselskabet svarende til værdien af aktierne i driftsselskabet. I stedet for aktier kan der udbetales en kontant udligningssum, som er skattepligtig efter reglerne for afståelse af aktier.
3. I 3 år regnet fra ombytningstidspunktet må driftsselskabet maksimalt udlodde udbytte til holdingselskabet svarende til det ordinære resultat før skat. Hvis årsrapporten udviser et negativt, ordinært resultat, modregnes dette resultat ved opgørelsen af det beløb, der efterfølgende kan udloddes til holdingselskabet inden for 3-års perioden. Hvis aktieombytningen foretages, inden der er sket udlodning for indkomståret forud for ombytningsåret, kan dette ordinære resultat dog også udloddes. Hvis der sker en større udlodning af skattefrit udbytte, vil det medføre, at aktieombytningen ikke er skattefri, men skattepligtig.

Konsekvenser

Aktieombytningen medfører, at driftsselskabet nu ejes via et holdingselskab. Den personlige aktionærs skattemæssige anskaffelsessum for aktierne i holdingselskabet svarer til den oprindelige skattemæssige anskaffelsessum for aktierne i driftsselskabet plus den pris, der eventuelt måtte være betalt for et skuffeselskab.

Holdingselskabets anskaffelsestidspunkt for aktierne i driftsselskabet er den dag, hvor aktieombytningen gennemføres. Holdingselskabets anskaffelsessum for disse aktier er den oprindelige ejers anskaffelsessum (succession). Konsekvensen af holdingselskabets succession i den oprindelige ejers anskaffelsessum er, at en fortjeneste ved salg af aktierne i driftsselskabet inden for 3 år fra ombytningsdatoen er skattepligtig. Hvis holdingselskabet først sælger aktierne efter 3 års ejertid, vil en fortjeneste være skattefri.

Fordele

1. Holdingselskabet kan sælge aktierne i driftsselskabet skattefrit efter 3 års ejertid.
2. Ved udlodning af udbytter fra driftsselskabet til holdingselskabet sker der en slankning af driftsselskabet, som kan lette det efterfølgende salg af driftsselskabet.
3. Efter 3-års fristens udløb kan næste generation gradvist købe aktier i driftsselskabet via eget holdingselskab, medens den oprindelige ejers holdingselskab gradvist nedbringer sin ejerandel. Nedbringelsen kan desuden eventuelt ske ved en skæv kapitalnedsættelse, hvor den nye ejer får forøget sin procentvise ejerandel uden at tilføre yderligere kapital.
4. Efter 3-års fristens udløb kan næste generation tegne aktier i driftsselskabet til favørkurs, mod at holdingselskabet tillægges en forlods udbyttet.

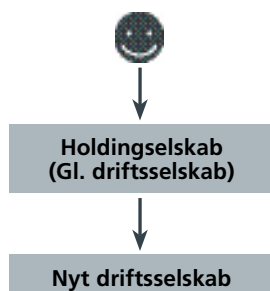
Ulemper

1. Et datterselskab kan ikke overdrages med succession, og en aktieombytning kan derfor forstyrre et generationsskifte. Det er dog muligt at overdrage holdingselskabet med skattemæssig succession.
2. Aktierne i et datterselskab kan ikke overdrages til skattekursværdien, men kun til handelsværdien.
3. Udbytteudlodning fra driftsselskabet til holdingselskabet begrænses i 3 år.

Skattefri tilførsel af aktiver

En skattefri tilførsel af aktiver er meget lig en skattefri aktieombytning, men forskellen er, at der ikke etableres et nyt selskab "oven" på driftsselskabet. I stedet indskyder driftsselskabet hele eller dele af sin virksomhed i et datterselskab. Tilførsel af aktiver kan ske både til et nystiftet og et eksisterende selskab.

Tilførsel af aktiver kan grafisk illustreres som følger:

Betingelser

1. Den aktivitet, der indskydes i datterselskabet, skal udgøre en "gren" af en virksomhed ud fra et organisatorisk synspunkt. Det betyder bl.a., at holdingselskabet ikke må stille kaution for driftsselskabets forpligtelser som led i omstruktureringen.
2. Der må kun ske vederlæggelse med aktier, og der kan altså ikke indgå en kontant udligningssum som ved en skattefri aktieombytning.
3. I 3 år regnet fra tilførselstidspunktet må driftsselskabet maksimalt udlodde udbytte til holdingselskabet svarende til det ordinære resultat før skat. Hvis årsrapporten udviser et negativt, ordinært resultat, modregnes dette resultat ved opgørelsen af det beløb, der efterfølgende kan udloddes til holdingselskabet inden for 3-års perioden. Hvis tilførslen af aktiver foretages, inden der er sket udlodning for indkomståret forud for tilførselsåret, kan dette ordinære resultat dog også udloddes. Hvis der sker en større udlodning af skattefrit udbytte, vil det medføre, at tilførslen af aktiver ikke er skattefri, men skattepligtig.

Konsekvenser

Ved en skattefri tilførsel af aktiver sker der succession med hensyn til de indskudte aktiver og passiver. Successionen medfører, at det nye driftsselskab (datterselskabet) anses for at have erhvervet aktiverne og passiverne på de tidspunkter, til de værdier og med de af- og nedskrivninger, som det tidligere driftsselskab (holdingselskabet) havde.

Endvidere anses holdingselskabet for at have erhvervet aktierne i driftsselskabet på tilførselsdagen for et beløb, der svarer til markedsværdien af aktiverne og passiverne med fradrag af de fortjenester, der ville opstå ved et normalt salg. Anskaffelsessummen kan godt være negativ. Aktiernes anskaffelsessum opgøres efter den samme metode, som anvendes ved en skattefri virksomhedsomdannelse.

Holdingselskabets salg af aktierne i driftsselskabet vil normalt medføre en avance, som er skattepligtig, hvis salget af aktierne sker inden 3 år efter tilførslen af aktiver. Efter 3-års fristen vil en avance være skattefri.

Fordele

1. Holdingselskabet kan sælge aktierne i driftsselskabet skattefrit efter 3 års ejertid.
2. Ved udlodning af udbytter fra driftsselskabet til holdingselskabet sker der en slankning af drifts-

selskabet, som kan lette det efterfølgende salg af driftsselskabet.

3. Efter 3-års fristens udløb kan næste generation gradvist købe aktier i driftsselskabet via eget holdingselskab, medens den oprindelige ejers holdingselskab gradvist nedbringer sin ejerandel. Nedbringelsen kan desuden eventuelt ske ved en skæv kapitalnedsættelse, hvor den nye ejer får forøget sin procentvise ejerandel uden at tilføre yderligere kapital.
4. Efter 3-års fristens udløb kan næste generation tegne aktier i driftsselskabet til favørkurs, mod at holdingselskabet tillægges en forlods udbyteret.

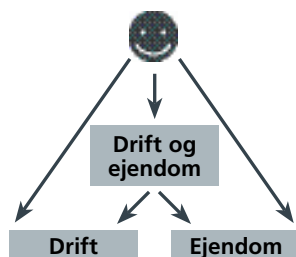
Ulemper

1. Et datterselskab kan ikke overdrages med succession, og en tilførsel af aktiver kan derfor forstyrre et generationsskifte. Det er dog muligt at overdrage holdingselskabet med skattemæssig succession.
2. Udbytteudlodning fra driftsselskabet til holdingselskabet begrænses i 3 år.
3. En tilførsel af aktiver kræver betydeligt mere papirarbejde end en aktieombytning, hvilket kan forsinke generationsskiftet og medføre større omkostninger.
4. Der kan foreligge aftaler, som ikke kan overdrages.
5. Hvis tilførslen af aktiver sker til et eksisterende selskab, mistes eventuelle skattemæssige underskud i dette selskab.

Skattefri spaltning

Ved en spaltning opdeles et selskab ofte i 2 eller flere nye selskaber, men der kan også ske spaltning til et eksisterende selskab.

Spaltning kan grafisk illustreres som følger:

Betingelser

1. Aktionærerne i det selskab, der spaltes, skal tildeles aktier i de nye selskaber og/eller kontante

udligningsbeløb til en værdi, der svarer til deres aktier i det oprindelige selskab.

2. Forholdet mellem aktiver og gæld, der overføres til det modtagende selskab, skal svare til forholdet mellem aktiver og gæld i det indskydende selskab.
3. I 3 år regnet fra spaltningstidspunktet må driftsselskabet maksimalt udlodde udbytte til holdingselskabet svarende til det ordinære resultat før skat. Hvis årsrapporten udviser et negativt, ordinært resultat, modregnes dette resultat ved opgørelsen af det beløb, der efterfølgende kan udloddes til holdingselskabet inden for 3-års perioden. Hvis spaltningen foretages, inden der er sket udlodning for indkomståret forud for spaltningens år, kan dette ordinære resultat dog også udloddes. Hvis der sker en større udlodning af skattefrit udbytte, vil det medføre, at spaltningen ikke er skattefri, men skattepligtig.

Konsekvenser

De modtagende selskaber succederer i det indskydende selskabs skattemæssige værdier mv. vedrørende de overdragede aktiver og passiver.

Personlige aktionærer i det spaltede selskab succederer, hvilket betyder, at aktierne i det udspaltede selskab anses for at være anskaffet på samme tidspunkt og for samme beløb, som aktierne i det oprindelige selskab.

Hvis aktionærerne i det selskab, der spaltes, er selskaber, sker der kun succession i aktiernes anskaffelsessum. Anskaffelsestidspunktet er derimod lig med spaltningstidspunktet. Dette gælder også de aktier, som selskabsaktionærerne allerede måtte eje i det selskab, som der sker udspaltning til. Hvis det spaltede selskab ikke ophører ved spaltningen, vil anskaffelsestidspunktet for disse aktier også blive ændret til spaltningstidspunktet.

Fordele

1. Spaltning kan anvendes til at opdele et fælles holdingselskab i individuelle holdingselskaber.
2. Spaltning kan anvendes til at opdele flere virksomhedsgrene i samme selskab til virksomhedsgrene i hvert sit selskab, eksempelvis ved generationsskifte til en nær medarbejder, der kun skal indtræde i en bestemt virksomhedsgren.

Ulemper

1. Der må ikke opstå mellemregninger mellem de spaltede selskaber.

2. Det kan være vanskeligt at få samme forhold mellem aktiver og gæld i det enkelte selskab.
3. Der kan foreligge aftaler, som ikke kan overdrages.
4. Hvis spaltningen sker til et eksisterende selskab, mistes eventuelle skattemæssige underskud i dette selskab.

Eksempel

De økonomiske konsekvenser ved et generationsskifte af et selskab er illustreret ved vor modelvirksomhed Malerfirmaet JH A/S. Ægteparret Ulla og Jørgen Hansen overvejer, om sønnen Ole Hansen skal overtage selskabet.

Ægteparret ejer ikke andre aktier.

Malerfirmaet JH A/S har følgende balance:

Skema 20: Balance

Aktiver	Handelsværdi
Goodwill	2.000.000
Driftsmidler	9.000.000
Debitorer	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000
Passiver	Handelsværdi
Aktiekapital	500.000
Reserver	6.000.000
Egenkapital	6.500.000
Udskudt skat	1.500.000
Gæld	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000

Malerfirmaet JH A/S' goodwill kan beregnes til 2.000.000 kr. efter SKAT's vejledende beregningsregel for goodwill.

Selskabet er omdannet fra en personligt drevet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse med en negativ anskaffelsessum på 648.600 kr.

Selskabets værdi beregnet ud fra skattekursen udgør i alt 5.000.000 kr.

Aktieombytning

En model for generationsskiftet kan være, at Ole Hansen erhverver 15 % af aktierne i driftsselskabet ved en gaveoverdragelse med succession.

Efter gaveoverdragelsen af de 15 % aktier til Ole Hansen gennemfører Jørgen Hansen en aktieombytning med de resterende 85 % aktier i selskabet. Han får derved et holdingselskab med en vær-

di på 5.525.000 kr. (85 % af 6.500.000 kr.) og en negativ skattemæssig anskaffelsessum på 551.310 kr. (85 % af 648.600 kr.).

Gaveoverdragelsen af de 15 % af driftsselskabet svarer til en værdi på 750.000 kr. Et normalt salg af 15 % af aktierne til Ole Hansen ville give Jørgen Hansen en skattepligtig avance på 847.290 kr. (15 % af (5.000.000 kr. + 648.600 kr.)), men successionen medfører skattefrihed for Jørgen Hansen, samt at Ole Hansens skattemæssige anskaffelsessum for aktierne er negativ med 97.290 kr. (15 % af 648.600 kr.).

Gaveoverdragelsen medfører en gaveafgift på 76.245 kr. beregnet som følger:

Skema 21: Gaveafgift ved gaveoverdragelse med succession

15 % af skattekursværdien	750.000
Passivpost, 22 % af 847.290	- 186.403
Bundfradrag (2007)	- 55.300
Grundlag for gaveafgift	508.297
Gaveafgift, 15 %	76.245

Gaveoverdragelse med succession har kun likviditetsmæssige konsekvenser for Jørgen Hansen, hvis han betaler gaveafgiften, hvilket dog er en fordel, fordi det nedbringer grundlaget for gaveafgiften.

Hvis Ole Hansen betaler gaveafgiften, skal han fremskaffe en likviditet på 76.245 kr.

De nærmere betingelser for gaveoverdragelse af selskaber med succession fremgår af kapitlet "Generationsskifte af selskaber".

3 år efter aktieombytningen kan Jørgen Hansens holdingselskab sælge aktierne i driftsselskabet til Ole Hansen. Som et alternativ til salg af aktier kan Jørgen Hansen gennemføre en skæv kapitalnedsættelse, hvor hans holdingselskab skattefrit modtager kontanter (eller tilgodehavender) på 5.525.000 kr., og driftsselskabets egenkapital reduceres til 975.000 kr. I disse beregninger er der ikke taget højde for driftsselskabets resultat fra aktieombytningen og frem til kapitalnedsættelsen.

Jørgen Hansen vil efterfølgende have et holdingselskab med en indre værdi på 5.525.000 kr., som kan anvendes til gradvis udbytteudlodning i takt med behovet.

Tilførsel af aktiver

I stedet for gaveoverdragelse med succession forud for omstruktureringen kan Ole Hansen indlede

generationsskiftet med at stifte et nyt anpartsselskab med en kapital på 125.000 kr. Hvis Ole Hansen stifter et holdingselskab, som stifter et datterselskab, der skal overtage driftsaktiviteten i Malerfirmaet JH A/S, er Ole Hansens holdingstruktur på plads fra begyndelsen.

Malerfirmaet JH A/S indskyder sin aktivitet i Ole Hansens nystiftede datterselskab efter reglerne om tilførsel af aktiver. Det nye driftsselskab vil have en indre værdi på 6.625.000 kr. (6.500.000 kr. + 125.000 kr.), og Malerfirmaet JH A/S, der fortsat er ejet af Jørgen Hansen, bliver et holdingselskab med en ejerandel på 98 % af driftsselskabet (6.500.000 kr./ 6.625.000 kr.).

Efter minimum 3 år kan Jørgen Hansens holdingselskab sælge sine aktier i driftsselskabet skattefrit til Ole Hansens holdingselskab. Aktiesalget kan eventuelt kombineres med en skæv kapitalnedsættelse som beskrevet ovenfor.

Spaltning

Spaltning er ikke umiddelbart en oplagt fremgangsmåde ved generationsskifte af vor modelvirksomhed.

Hvis Malerfirmaet JH A/S havde ejet den ejendom, hvorfra virksomheden drives, kunne der være sket spaltning for at adskille drift og ejendom, hvorefter der kunne foretages generationsskifte af driftsselskabet.

Forlods udbyttet

En holdingkonstruktion muliggør et glidende generationsskifte med en forlods udbyttet til holdingselskabet. Denne fremgangsmåde letter det tunge finansieringskrav, som den næste generation stilles overfor ved en virksomhedsovertagelse.

Fremgangsmåden er, at næste generation nytegner aktier i datterselskabet til en lav kurs, eksempelvis pari. Til gengæld for den lave kurs skal den hidtidige enejer af datterselskabet (dvs. holdingselskabet) have tillagt en ret til forlods at modtage udbytte fra datterselskabet, indtil holdingselskabet har modtaget et udbytte, der svarer til forskellen mellem handelsværdien og selskabets kapitalandel.

Det bør overvejes at tidsbegrænse den forlods udbyttet, da en realistisk tidsbegrænsning vil afspejle den korrekte handelsværdi for aktierne.

Når størrelsen af retten til forlods udbytte skal fastsættes, skal der indregnes en rente og normalt også en risikofaktor.

Eksempel

Malerfirmaet JH A/S foretager en tilførsel af aktiver til et nystiftet datterselskab (Malerfirmaet J&O ApS) med en kapital på nominelt 125.000 kr. Datterselskabets indre værdi udgør 6.500.000 kr.

Tidligst 3 år efter stiftelsen af Malerfirmaet J&O ApS stifter Ole Hansen et selskab med en anpartskapital på 125.000 kr. Ole Hansens selskab nytegner nominelt 75.000 kr. i Malerfirmaet J&O ApS til kurs 100, mod at Jørgen Hansens holdingselskab tillægges en forlods udbyttet på 6.375.000 kr., der beregnes som følger (der ses bort fra rente og risikofaktor):

Skema 22: Forlods udbyttet

Selskabets indre værdi	6.500.000
Ny kapital, B-anparter	75.000
Selskabets værdi efter nytegning	6.575.000
Jørgen Hansens nye ejerandel, 62,5 %	4.109.375
Oprindelig selskabskapital	125.000
	3.984.375
Forlods udbyttet (3.984.375 divideret med 62,5 %)	6.375.000

Via sit holdingselskab bliver Ole Hansen ejer af 37,5 % af Malerfirmaet J&O ApS, og finansieringsbehovet er kun 75.000 kr. (reelt 125.000 kr. til stiftelse af holdingselskab). Til gengæld tillægges Jørgen Hansens holdingselskab en forlods udbyttet på 6.375.000 kr.

Når Jørgen Hansens holdingselskab har modtaget udbytte på 6.375.000 kr., ophæves den forlods udbyttet, og de to holdingselskaber vil efterfølgende være ligestillede i relation til udbytte.

Konklusion

Reglerne om skattefri aktieombytning, tilførsel af aktiver eller spaltning kan bidrage til at optimere et generationsskifte. Især holdingkonstruktionen benyttes ofte ved generationsskifte af et (datter) selskab på grund af muligheden for at udlodde skattefrit udbytte fra datterselskabet til holdingselskabet samt holdingselskabets skattefrihed ved salg af aktier, der har været ejet i minimum 3 år.

Holdingkonstruktionen er også velegnet til at gennemføre et generationsskifte via en forlods udbyttet.

PENSIONSORDNINGER SOM LED I GENERATIONSSKIFTE

Dette kapitel beskriver forskellige pensionsordninger, som virksomhedsejere bør overveje i forbindelse med et generationsskifte, fordi pensionsordninger kan være et supplement til de generationsskifteteknikker, som er beskrevet i denne publikation.

Formålet med pensionsordninger

Pensionsordninger har til formål at sikre den begunstiges økonomi efter pensionering via en reduktion af forbrugsmulighederne i den erhvervsaktive alder til fordel for forbrugsmuligheder efter pensioneringen.

Derudover er der nogle skattemæssige fordele forbundet med pensionsordninger i form af, at den skattemæssige fradragsværdi af indbetalingerne kan være større end den beskatning, der sker på udbetalingstidspunktet.

Endelig kan pensionsordninger mindske salgssummen for en virksomhed, hvilket kan lette et generationsskifte af virksomheden, fordi det medfører et mindre finansieringsbehov for køber.

Ratepension

Den mest almindelige opsparingsform er en rateforsikring i pensionsøjemed eller en rateopsparing i pensionsøjemed. Forskellen på disse 2 ordninger er primært, at rateforsikringer er oprettet i et forsikringselskab, medens rateopsparinger er oprettet i en bank.

Betingelser

De væsentligste betingelser for ratepensioner, der oprettes den 1. maj 2007 og senere, er:

1. Udbetalinger fra en ratepension skal ske i lige store rater over mindst 10 år.
2. En ratepension skal være oprettet i et godkendt pengeinstitut eller et godkendt livs- eller forsikringselskab.
3. En ratepension skal være oprettet, inden man når efterlønsalderen, medmindre man har en anden ratepension, hvorfra der ikke er påbegyndt udbetalinger. Der gælder visse begrænsninger for fremtidige indbetalinger.

4. Udbetalinger fra en ratepension kan som hovedregel først påbegyndes, når man når efterlønsalderen, og sidste udbetaling skal ske senest 25 år efter. Udbetaling kan tidligst ske 5 år efter tegningen.

Der gælder nogle yderligere specifikke betingelser alt afhængig af, om ordningen er oprettet i et forsikringselskab eller i et pengeinstitut.

Konsekvenser

Private ordninger

Der er kun fuldt fradrag for årets forfaldne præmier eller foretagne indskud, hvis der er aftalt en indbetalingsperiode på minimum 10 år.

Engangssindskud på ratepensioner skal som udgangspunkt fordeles over 10 år, men man kan dog anvende et opfyldningsfradrag på 43.100 kr. (2007).

Ved indbetaling af eksempelvis et beløb på 300.000 kr. vil fradraget blive fordelt over 10 år, dvs. 30.000 kr. om året, men på grund af opfyldningsfradraget kan der opnås et fradrag på 43.100 kr. om året. Dermed kan indbetalingen på 300.000 kr. fradrages over ca. 7 år.

Selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at vælge et særligt opfyldningsfradrag på op til 30 % af virksomhedens overskud før renter mv. I dette overskud indgår ikke fortjeneste ved afståelse af goodwill og andre immaterielle rettigheder eller fortjeneste efter ejendomsavancebeskatningsloven.

Arbejdsgiveradministrerede ordninger

Hvis pensionsordningen oprettes som en arbejdsgiveradministreret ordning, har arbejdsgiveren fradrag for indbetalingerne. Den ansatte får intet fradrag, men skal heller ikke beskattes af arbejdsgiverens indbetaling. Ved arbejdsgiveradministrerede ordninger gælder der ikke noget krav om, at fradraget skal spredes ud over 10 år.

I praksis kan en hovedaktionær ikke foretage ubegrænsede indbetalinger på en pensionsordning uden skattemæssige konsekvenser. Hvis hovedaktionærens indbetalinger og løn væsentligt overstiger, hvad selskabet ville have betalt en uafhængig

tredjemand, vil forskellen blive anset for at være en maskeret udlodning til hovedaktionæren. Ved bedømmelsen heraf lægges der stor vægt på, om selskabets kapitalinteresser er tilstrækkeligt tilgodeset. Hvis egenkapitalens forrentning vurderes at være rimelig, taler det imod maskeret udlodning.

Ved statuering af maskeret udlodning er konsekvensen manglende fradragsret i selskabet og udlodningsbeskatning hos hovedaktionæren. Til gengæld får hovedaktionæren fradrag for pensionsindbetalingen i sin personlige indkomst, som om der var tale om en privat gænet ordning.

AM-bidrag

Forsikrings- eller pengeinstituttet afregner AM-bidrag (8 %) af de samlede indbetalinger, hvorefter resten indsættes på den ansattes konto i instituttet.

Pensionsafkastbeskatning

Formueafkast i pensionsordningen beskattes normalt med 15 %.

Skat ved udbetaling

Udbetalinger fra pensionsordningen beskattes som personlig indkomst, men uden AM-bidrag.

Ophørspension

Erhvervsdrivende (herunder hovedaktionærer) kan indskyde ekstraordinært store beløb på pensionsordninger i forbindelse med afståelse af deres erhvervsvirksomhed.

Betingelser

1. Pensionsordningen skal oprettes efter salg af en virksomhed eller et hovedaktionærsselskab.
2. Salget må tidligst ske efter det fyldte 55. år.
3. Personen (eller en afdød ægtefælle) skal have drevet virksomhed i personligt regi og/eller via et hovedaktionærsselskab i mindst 10 år inden for de seneste 15 år forud for oprettelsen af en ophørspension.
4. Virksomheden har ikke i overvejende grad (75 % eller mere) bestået af ejendomsudlejning eller afkast fra kontanter eller værdipapirer. Bortforpagtning af landbrugsejendomme mv. anses ikke for at være udlejning af fast ejendom.
5. Der skal være tale om en pensionsordning med løbende udbetalinger eller en rateforsikring eller ratepension. Aldersgrænsen for ratepensioner med hensyn til seneste oprettelses- og udbetalingstidspunkt gælder ikke.

6. Der kan højst indbetales et beløb svarende til den skattepligtige avance, der blev konstateret ved salget af virksomheden, men der er fastsat et maksimumbeløb på 2.363.800 kr. (2007).
7. Fradraget gives normalt i den personlige indkomst, men man kan vælge at få fradraget i aktieindkomsten. For at opnå fradrag i salgsåret skal indbetalingen være foretaget senest den 1. juli i året efter salgsåret (selvangivelsesfristen). Der kan herudover indbetales til en ophørspension i 9 år efter salgsåret med fradrag i indbetalingsåret.

Konsekvenser

Hvis en virksomhed sælges i efteråret 2007 med en skattepligtig avance på 2.000.000 kr., og der i april 2008 indbetales 2.000.000 kr. til en pensionsordning, opnås fradraget på 2.000.000 kr. i indkomståret 2007 og kan dermed udligne avancekatten ved salget af virksomheden.

Samspil med efterløn

Pensionsordninger, og herunder ikke mindst ophørspensioner, kan medføre u hensigtsmæssige konsekvenser for efterløn.

Eksempel

De økonomiske konsekvenser ved at oprette en pensionsordning som led i et generationsskifte af et selskab er illustreret ved vor modelvirksomhed Malerfirmaet JH A/S. Ægteparret Ulla og Jørgen Hansen overvejer, om sønnen Ole Hansen skal overtage selskabet.

Ægteparret ejer ikke andre aktier.

Virksomheden har følgende balance:

Skema 23: Balance

Aktiver	Handelsværdi
Goodwill	2.000.000
Driftsmidler	9.000.000
Debitorer	3.000.000
Likvide beholdninger	3.000.000
Aktiver i alt	17.000.000
Passiver	Handelsværdi
Aktiekapital	500.000
Reserver	6.000.000
Egenkapital (markedsværdi)	6.500.000
Udskudt skat	1.500.000
Gæld	9.000.000
Passiver i alt	17.000.000

Selskabets goodwill kan beregnes til 2.000.000 kr. efter SKAT's vejledende beregningsregel.

Selskabet er omdannet fra en personligt drevet virksomhed efter lov om skattefri virksomhedsomdannelse med en negativ anskaffelsessum på 648.600 kr.

Selskabet indbetaler på pensionsordning før overdragelsen

Hvis Malerfirmaet JH A/S indbetaler 2.000.000 kr. på en pensionsordning til Jørgen Hansen, før end selskabet overdrages til Ole Hansen, vil selskabet få fradrag for indbetalingen, da den ikke er urimeligt stor, når der tages højde for Jørgen Hansens løn og arbejdsindsats i de seneste år.

Malerfirmaet JH A/S' værdi bliver dermed reduceret med 2.000.000 kr., hvilket også reducerer gaveafgifterne ved en gaveoverdragelse med succession til Ole Hansen, se kapitlet "Generationsskifte af selskaber".

Jørgen Hansen indbetaler på pensionsordning efter salget

Hvis Jørgen Hansen ikke overdrager Malerfirmaet JH A/S med succession, vil overdragelsen udløse en skattepligtig avance på 5.648.600 kr. eller 7.148.600 kr. alt afhængigt af, om virksomheden overdrages til Ole Hansen eller en nær medarbejder. Avancen vil blive reduceret, hvis selskabet har indbetalt på en pensionsordning til Jørgen Hansen inden salget.

Jørgen Hansen kan delvist udligne den skattepligtige avance ved at indbetale 2.363.800 kr. (2007) på en ophørspension. Skattefradragsværdien er dog maksimalt 43 % i 2007, medens den maksimale fradragsværdi er 45 % i 2008 og fremefter.

Jørgen Hansen kan vælge at betale skatten af aktieavancen og i stedet få fradrag for pensionsindbetalingen i sin personlige indkomst. Inden for de næste 10 år kan Jørgen Hansen indskyde i alt 2.363.800 kr. (2007) på en ophørspension.

Ved at matche indbetalingerne, således at indkomsten netop bringes ned til grænsen for topskat, får Jørgen Hansen en fradragsværdi af pensionsindbetalingerne på 59 % eller en skattebesparelse på 1.394.642 kr.

Konklusion

Hvis selskabet indbetaler til en pensionsordning, kan det lette generationsskiftet, fordi overdragelsessummen bliver mindre (både ved salg og gave).

Hvis den hidtidige ejer indbetaler til en ophørspension efter salget, kan skattebetalingerne reduceres betragteligt.

Under alle omstændigheder bør revisor inddrage i generationsskifteovervejelserne for at sikre et optimalt forløb.

RGD RevisorGruppen Danmark

Busch-Sørensen, Statsautoriseret revisionspartnerselskab, Århus / Skanderborg
cityrevision, statsautoriseret revisionspartnerselskab, Århus
Grønlands Revisionskontor, Statsautoriserede revisorer, Nuuk
Gunn Pedersen, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, København
Haugbyrd, Faurum & Andersen, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Frederiksberg
Kresten Foged, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, København
Krøyer Pedersen, Statsautoriserede revisorer I/S, Holstebro / Struer
Kvist & Jensen, Statsautoriserede revisorer A/S, Randers / Hammel / Hadsund / Grenaa / Hadsten
Revisionskontoret Lemvig-Thyborøn, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Lemvig / Thyborøn
H. Martinsen, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Esbjerg / Grindsted / Kolding /
Tørring / Varde / Vejen / Vejle
Nielsen & Christensen, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, Aalborg /
København / Sæby / Aars
Partner Revision, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Brande / Galten / Herning /
Ikast / Jelling / Ringkøbing / Silkeborg / Skjern / Tarm
PKF Munkebo Jensen Vindelev, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Glostrup
PKF Revisorsamvirket, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab, Herlev
Quirios, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, Horsens
Revision Syd, Statsautoriserede revisorer I/S, Nykøbing F
RIR Revision, Statsautoriserede revisorer I/S, Roskilde / Holbæk
Sønderjyllands Revision, Statsautoriseret revisionsaktieselskab, Aabenraa /
Padborg / Sønderborg
Ullits & Winther, Statsautoriserede revisorer I/S, Viborg

Redaktion afsluttet den 1. juni 2007

Generationsskifte

© Revitax A/S
revitax@revitax.com

Redaktion: Ebbe Melchior (ansv.) og Dorte B. Madsen.

Vi tager forbehold for fejl og mangler i vort referat af lovgivning med mere, og vi påtager os intet rådgivningsansvar uden forudgående konsultation vedrørende de omhandlede emner.

Eftertryk af uddrag af materialet med kildeangivelse tilladt.

RevisorGruppen Danmark er en videnbaseret sammenslutning af selvstændige, statsautoriserede revisionsfirmaer.

Fotos: © Graze / zefa / Corbis.

Grafisk tilrettelæggelse: Moquist Copenhagen ApS.

Tryk: KLS Grafisk Hus A/S